



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

# Universitätsbibliothek Paderborn

## In Genesis Enarratio

**Chyträus, David**

**Vitebergæ**

**VD16 C 2625**

Capvt XXIX. & XXX.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-36126**

Disputant etiam in hoc loco, De Votis, quorum alia sunt ciuilia, ut pacta, & promissa confirmata iure iurando & sigillis. Alia religiosa, Et hæc uel sunt præcepta & necessaria, ut Psalm. 49. Immola Deo sacrificium laudis, & redde altissimo uota tua scilicet, quæ in primo Præcepto uouisti. Psalm. 115. Vota mea Domino reddam. Vel sunt prohibita, ut Monastica & alia impia. Vel Adiaphora, de quibus Regula Matth. 15. in conspectu sit, Frustra me colunt mandatis hominum.

## CAPVT XXIX, & XXX.

### LOCI PRÆCIPVI.

- I. De officys Oeconomicis et Coniugalibus.
- II. Exemplum *πλεονεξίας* in Lazaban, qui sui priuati commodi causa, Iacobum amanter complectitur.
- III. De peccatis et lapsib. sanctorū.
- IIII. Non omnia exempla Patrum imitanda esse. De

V. De Auaritia & ἀσοφία Laban.

VI. De Mercede & compensatione  
Laborum.

## I.

DE OFFICIIS  
Oeconomicis.

Cultus Dei est opus à Deo mandatum, quod fit prælucente agnitione Christi & fide, & principaliter refertur, ut Deo obedientia & honor præstetur. Sunt autem Oeconomica & coniugalia officia, à Deo æterno instituta, & approbata expressa uoce diuina, in quibus pij suam obedientiam Deum declarant, & testimonia sua confessionibus Deo edunt, dum in familijs liberos & domesticos ueram Dei agnitionem instituunt. Exercent etiam in laboribus & ærumnis Oeconomiae & Coniugalitatis suam fidem, inuocationem, patientiam & alia virtutes. Quare non dubium est Iacob sustinentem bores domesticos in familia Laban, pascentem coram, contrahentem matrimonium, & completam ardenti amore suas coniuges & liberos gratissimos cultus Deo præstitisse.

Nec dubium est, Spiritum sanctum ideo tam prolixè hæc Bucolica & Coniugalia opera recensere, ut superstitiones opinionones omnium, qui Coniugium & officia Oeconomica aspernantur, refutaret.

## IIII.

NON QVÆLIBET  
exempla Patrum imitan-  
da esse.

Errata & lapsus Sanctorum commonefaciunt nos de nostra infirmitate. Monent etiam semper Sanctos aliquid contagi trahere à moribus politicis earum gentium, inter quas uiuunt. Vsitata consuetudo fuit earum regionum tempore Iacob, ut uiri plures uxores simul ducerent, & uxores steriles maritis ancillas traderent, Hanc Iacob quoq; secutus est, Nobis autem post promulgatam expressam prohibitionem diuinam, hæc priorum Patrum exempla, non congruentia cum regula uerbi diuini, nullo modo imitanda sunt, & uniuersaliter de Exemplis in conspectu sit hæc norma, Omnia Exempla piorum diuinitus comprobata, & CONGRVENTIA AD REGVLAM imitanda sunt, pro cuiusq; modo & uocatione.

Idem etiam de Bigamia cum duabus sororibus censendum est.

VI. De Mercede & compensatione  
laborum. Euripides οὐκ ἔστι μισθὸς ἀλλὰ ἀμοιβή, πόντος  
δ' ἄξιον μισθὸν φέρει.

Pertinet ad equalitatem seu iusticiam.

Etsi autem pij debita mercede sepius fruetur, tamen Deo curae sunt, eisq; si non magna opattamen mediocria commoda suppeditantur, ut Comatae fabula apud Ethnicos significatum est, Gen. 15. Deus inquit, Ego merces tua magna ualde.

NOMINA PROPRIA  
XXIX. & XXX.  
CAPITIS,

Vocabula Iacob, Aran, Laban, Nachor, supra  
exposita.

Rachel, id est, ouis.

Lia, id est, laboriosa.

Zelpha, id est, edax os.

Bala, id est, uetula.

Ruben, Ein Schawkind à ראה uidit בן filium.

Simeon, à שמע audiuit.

Leui, à לוי adhesit, sociatus est.

Iudas, à יוד confessus est.

Dan, à דן iudicauit.

Naphthali à נתל permutauit, peruertit נקי permutatus. Es hat sich gewendet.

Hic debet recenseri natiuitas Ioseph, quæ incidit in 91 annum ætatis Iacob, ut constat ex numeris, qui Gen. 47. 41. 45. ponuntur, Sed per ὕσθρον πρῶτον pop prius Leæ filij recensentur, quod diligenter in huius capituli lectione considerandum est.

Gad à גַּד uel גַּד accinctus est ad prælium, infra Genesis 49. Accinctus præliabitur.

Gad sol fürher gehen.

Aser אֲשֵׁר beatus.

Mandragoras) in Ebræo דודאים Dudaim, nescitur quid sit.

Aliqui intelligunt de Solano, quod peculiari nomine Græcis σελύχνοσ ἀλακάκασος, Latinis Vesicaria, Officinis et Arabibus Alcaquengi corrupta uoce Græca, Germanis Iüdenkirschen dicitur.

De Mandragora uide Dioscoridem lib. 4. cap. 65. & lib. 6. cap. 16. & præcipuè Cordi in IIII. Dioscor. librum & caput 65. Germani Schlawkraut, Schlawbeer, grandem habet radicem, caulem procerum, folia ferè similia Solani, flores profert nigros, & post hos nigros fructus grandi acino uuae aequales, qui soporem efficiunt.

Isachar uel Isaschar יִשָּׂשכָר à שִׁבְרָה quod significat mercede conducere.

Zebulon à זְבֻלֹן cohabitauit.

Ioseph ab יֹסֵף collegit, congregauit, uel à יוֹסֵף in Hiphil יוֹסֵף addidit, auxit, adiecit.

Separa

## Separa cunctas oves uarias.)

Pactum initium inter Laban & Iacob de re-  
cede sic intelligendum est. Separat Iacob pecora  
nigra & nigri coloris ab albis. Et socero Laban  
& nigra dat separatim custodienda, Ipse autem  
Iacob alba retinet hac conditione, ut pecora  
coloris nascentia ex albis retineret. Hanc condi-  
tionem libenter accipit auarus Laban, qui naturali  
ordine existimat ex unicoloribus non posse multo-  
culosa nasci. Sed Iacob naturam arte adiunxit  
maculosas uirgas in conspectu pecorum concu-  
tium proponit. Nam in omnibus animantibus  
formae aut maculae imprimuntur foetibus tum  
in imaginatione, tum ex uarijs obiectis animo  
obseruantibus, non tantum in ipso ardore con-  
ceptus, sed etiam post impregnationem. Et Aristoteles  
lib. 3. Historiae animalium cap. 15. narrat aquas  
pore conceptus potis mutari colorem uelleti.  
Verba eius haec sunt.

μεταβάλλουσι δ' ἐνία τῶν ζώων τὰς χρο-  
μᾶς τῶν ἑλιχῶν καὶ τὰς τῶν ὑδάτων μεταβάλλου-  
σιν ἐνδα μὲν γὰρ λευκὰ γίνετ', ἐνδα δὲ μέλαινα  
ταῦτα δὲ καὶ πορὶ τὰς ὀχείας ὄσιν ὑδάτα  
λαχθὲν τοιαῦτα, ἃ πίνοντα καὶ ὀχέουσα  
τα μετὰ πλὴν πίνον μέλαινα τὰ  
πρόβατα γίνονται τοῖς ἄρ-  
νας ὅτι.